

לכבוד
ח"כ אלי כהן
שר הכלכלה

שלום רב,

הנדון: חשש מעליית מחירים של מוצרי בסיס בעקבות משבר הקורונה וניצול המצב על ידי היצרנים והמשווקים

1. אנו מתכבדים לפנות אליך בשם ארגון לובי 99 (חל"צ) לאור המשבר החריף במשק כתוצאה מהתפשטות נגיף הקורונה והחשש כי המשבר יביא לעליית מחירים במוצרי הצריכה הבסיסיים ביותר, דווקא כשמאות אלפי עובדים פוטרו או נמצאים בחופשה ללא תשלום ומתמודדים עם ירידה בהכנסתם.
2. בימים האחרונים מתרבים הדיווחים לפיהם, יצרנים וספקים בעיקר בתחום המזון ומוצרי היגיינה, **מנצלים את המצב המשברי ואת העלייה בביקוש בשל החשש מחוסרים, לצורך העלאת מחירים.**
3. בין היתר, בכתבה שפורסמה בחדשות 13 ביום 17.3.20, טען מנכ"ל רשת הקמעונאות "שופרסל" יצחק אברכהן, כי היצרנים דורשים ממנו להעלות מחירים בעשרות אחוזים. הוא מביא כדוגמא את מוצר האלכוג'ל שהביקוש אליו עלה דרמטית ואת מוצרי המזון הטריים. אברכהן אומר בכתבה בהתייחסו למוצר האלכוג'ל כך: **"דרשו מאיתנו העלאת מחירים משמעותית. מבקשים שקלים שלמים כתוספת העלאת מחיר. עשרות אחוזים"**¹. כמו כן, על פי פרסום בעיתון "דה מרקר" מיום 16.3.20 דווח על עלייה של עשרות אחוזים במחירי הירקות, הפירות והעוף².
4. כדי למנוע העלאת מחירים של מוצרי צריכה חיוניים, שלא על בסיס נימוק כלכלי אמיתי, אנו מבקשים ממך לנקוט פעולה מהירה ונחושה ולהבהיר לרשתות הקמעונאות, היצרנים והיבואנים, כי משרד הכלכלה בראשותך, לא יסבול ניצול ציני של המשבר כדי להפקיע מחירים ולגרוף רווחים באופן בלתי הוגן.
5. **אנו קוראים לך, לפנות ליצרנים, היבואנים והקמעונאים הגדולים ולדרוש מהם דיווח על שינויים במחירים של מוצריהם מאז החל משבר הקורונה (כולל מדיניות תמחור- למשל ביטול מבצעים קבועים).** חוק הפיקוח על מחירי מצרכים ושירותים (תשנ"ו – 1996) (להלן – "החוק"), מאפשר לך לדרוש את המידע על השינויים במחירים, בתיאום עם שר האוצר. על פי פרק ז' לחוק, סעיף 19א, יכול המפקח על המחירים, באישור ועדת המחירים ובהסכמת השרים, להורות על דיווח על שינוי במחירי המוצרים באופן ובדרך שיקבע.
6. דרישה לדיווח על פי פרק ז', **תעביר את המסר לפיו ניצול המצב לרעה, לא יעבור ללא תגובה של משרד הכלכלה.**
7. כמו כן, אנו מציעים להקים צוות משותף, של רשות התחרות והרשות לסחר הוגן, להן אמצעים רבים ומגוונים בחוק, על מנת לוודא כי הרשתות והיצרנים הגדולים אינם מנצלים את מעמדתם ומעלים

¹<https://13news.co.il/item/news/economics/consumers/coronavirus-supermarkets-1029342/>
²<https://www.themarket.com/consumer/1.8675959>

מחירים בחסות המשבר. ברחבי העולם רשויות החוק מתייחסות להפקעת מחירים בחסות המשבר בחומרה, מקימות "מלשינונים", ומודיעות כי הדיווחים יחקרו ויוטלו קנסות³.

8. בתוך כך ומאחר ומדינות רבות באסיה ואירופה המספקות את מרבית המוצרים המיובאים לישראל נמצאות אף הן במשבר, יש סכנה שרשרת הייבוא תיפגע. פגיעה שכזו תשפיע בעיקר על עסקים קטנים ובינוניים התלויים בייבוא, כמו גם בציבור הצרכנים. לכן, קיים צורך כבר כעת, עוד בטרם ייווצר מחסור חריף במוצרים לקדם מספר צעדי מדיניות שיקלו על כניסת מוצרים מיובאים. ברצוננו להציע מספר צעדים אופרטיביים שבכוחם לייעל ולהוזיל את תהליכי הייבוא באופן מיידי:

להלן הצעותינו:

א. אנחנו עומדים בפתיחה של תקופה מורכבת שבה יש חשיבות לאספקת מזון טרי יציבה ואמינה. ענף המזון סובל מחסמי ייבוא משמעותיים ולכן רגיש במיוחד לשיבושים אפשריים. לכן, אנו מציעים להתקין את תקנות ההגנה על בריאות הציבור (מזון) (בדיקת משלוח של מזון רגיש), התש"ף-2019 (מצ"ב), שקודמו בדצמבר על ידי משרד הבריאות אך עוד לא הותקנו. התקנות דורשות, בין היתר, להפחית את מספר הבדיקות המדגמיות על מזון רגיש מפעם ברבעון לפעם בחצי שנה. כאמור, התקנות כבר קיבלו את הסכמת משרד הבריאות. נותר רק להשלים את הליך החקיקה⁴.

ב. כיום קיימים כ-500 תקנים רשמיים בישראל שקובעים את המפרט הטכני הנדרש לייבא מוצר. התקנים מחולקים לארבע קטגוריות מבחינת אורך ההליך הבירוקרטי, בהתאם לרמת סיכון הטמון במוצר. אנו מציעים, לאור המשבר, להעביר מוצרים חיוניים הנמצאים בקטגוריה 1 (שהיא המחמירה בדרישותיה) כגון חיתולים וטמפונים לקטגוריה 3 (שהיא המקלה). ניתן גם להעביר חומרי ניקוי דוגמת סבון נוזלי ואקונומיקה, הנמצאים כעת בקטגוריה 2, גם כן לקטגוריה 3. ככלל, אנו מציעים לבצע "חישוב מחודש" על בסיסו יועברו כמה שיותר סוגים של מוצרים לקטגוריה 3, אך בהינתן לוח הזמנים הצפוף של המשבר, אנו מבקשים להתמקד בשלב הראשון במוצרים החיוניים, ולסווגם מחדש באופן מיידי.

ג. אנו מברכים על ההחלטה של משרדי הכלכלה והמשפטים לפרסם ביום ב', 16.3.2020, טיוטת צו יבוא חופשי (תיקון), התש"ף-2020 שמיישמת את סעיף 17 להחלטת ממשלה 2318 מיום 11.12.14⁵ ונותנת לכלל הרשויות המוסמכות את הסמכות לפטור יבואנים מהמצאת אישורים. עם זאת, אנו דורשים ליישם את סעיף 17 במלואו ולחייב את הרשויות לפרסם את המידע בצורה נגישה לציבור.

בברכה,

עו"ד רחל גור
מנהלת תחום ממשלה

מרב דוד
סמנכ"לית

<https://www.pc.co.il/general/311961/>³

⁴ הסמכות ניתנה לשר הבריאות ולשר הכלכלה במסגרת חוק הגנה על בריאות הציבור (מזון) התשע"ו-2015.
⁵ סעיף 17. "להטיל על שר הכלכלה לתקן את הסמכות שניתנה לרשויות המוסמכות מכוח צו יבוא חופשי, התשל"ח-1978 ולקבוע כי לכל רשות מוסמכת כהגדרתה בצו יבוא חופשי, התשע"ד-2014 תהא גם סמכות ליתן פטור. בהתאם, להטיל על כל הרשויות המוסמכות כהגדרתן בהחלטה זו להסדיר נוהל מתן פטורים."

